

ного існування особи на принципах самозабезпечення та орієнтації на власні сили.

Література:

1. Держава спрямовуватиме зусилля на підвищення добробуту працюючого населення. – доступний з www.mlsp.gov.ua
2. Основні напрями вдосконалення системи соціальних виплат населенню. Схвалено Указом Президента України від 10.05.2006р. №359/2006. – доступний з www.ukrinfo.com.ua/low/?cid=18&lid=4821.
3. Розподіл загальних доходів за децильними (10%-ми) групами населення за 9 місяців 2007 року. – доступний з www.ukrstat.gov.ua
4. Яценко Н. Отчего жемчуг мелкий? О стремительно богатееющей стране сплошной бедности // Дзеркало тижня. – 2007. - №37. – доступний з www.zn.ua

Мирослава Гупаловська

Викладач кафедри фінансів

ІНСПЕКТУВАННЯ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

Вітчизняними і зарубіжними дослідженнями з питань бюджетного контролю доведено, що шлях до підвищення його ефективності лежить через удосконалення основних складових його системи, зокрема, через уточнення, відповідно до особливостей розвитку економіки держави мети, завдань і об'єкта контролю, функцій його суб'єктів та удосконалення форм контролю.

Звісно, що від вибору форми контролю значною мірою залежить його оперативність та ефективність.

Ряд провідних вчених – економістів у своїх наукових працях основною формою фінансового і бюджетного контролю визначають ревізію, вказуючи, що це система дій по контролю за економічною ефективністю, законністю і цілеспрямованістю здійснення господарської діяльності юридичними особами.

З 2005 року в Україні на законодавчому рівні введено поняття “інспектування”. То що ж таке інспектування, у чому його відмінність від ревізії? Щоб відповісти на це запитання, звернемося до таблиці 1, яка допоможе розкрити сутність обох форм контролю через визначення їх складових. В основі державного внутрішнього фінансового контролю, що здійснюють ГоловКРУ, підпорядковані йому територіальні органи, а також контроль – ревізійні підрозділи центральних органів виконавчої влади лежить інспектування.

Такий контроль переважно спрямований на виявлення правопорушень і притягнення винних в їх допущенні осіб до відповідальності, а не на оцінку результатів, досягнутих в управлінні державними ресурсами. Тому, слід зазначити, що у країнах Західної Європи з високим рівнем фінансової дисципліни державний внутрішній фінансовий контроль у формі інспектування практично не здійснюється.

Порівняння сутності ревізії та інспектування

№ п/п	Складові, що визначають сутність	Ревізія	Інспектування
1.	<i>Поняття</i>	Метод документального контролю за фінансово – господарською діяльністю підприємства, установи, організації, дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірністю обліку і звітності, спосіб документального викриття недостач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань.	Полягає у документальній і фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи, яка повинна забезпечувати виявлення наявних фактів порушення законодавства, встановлення винних у їх допущенні посадових і матеріально відповідальних осіб.
2.	<i>Головна мета</i>	Встановлення дотримання суб'єктами господарювання обмежуючих параметрів обігу фінансових ресурсів, осіб, які допустили їх протизаконне використання, визначення фінансових втрат в разі відхилень від прийнятих стандартів та внесення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень.	Перевірка дотримання вимог чинного законодавства, зосереджуючись на фіксуванні факту порушення, накладенні стягнень та застосуванні санкцій до порушників
3.	<i>Прийоми</i>	1. Перевірка документів за формальними ознаками. 2. Нормативна перевірка. 3. Інвентаризація. 4. Зустрічна перевірка достовірності документів.	1. Документальна перевірка. 2. Фактична перевірка. 3. Зустрічна звірка.

Необхідність в інспектуванні на сьогоднішньому етапі розвитку України зумовлена надзвичайно низьким рівнем фінансової дисципліни у бюджетній сфері та в державному секторі економіки, недорозвиненістю внутрішнього контролю та відсутністю децентралізованого внутрішнього аудиту в органах державного сектору.

Проте, проведення інспектування через значний проміжок часу (інколи через два–три роки) після прийняття управлінського рішення та здійснення операцій з державними ресурсами ускладнює, а в багатьох випадках – унеможливорює усунення фінансових порушень та їх наслідків.

Проведене дослідження свідчить про те, що поняття „інспектування”, яке застосовується в Україні у сфері бюджетного контролю, фактично є прообразом ревізії та перевірки і здійснюється з метою виявлення фактів порушення законодавства, встановлення винних у цих порушеннях посадових і матеріально відповідальних осіб та обов'язковому застосуванні санкцій до порушників. Разом з тим, вважаємо,

що такий підхід щодо інспектування об'єктів контролю не відповідає вимогам, які ставляться сьогодні до бюджетного контролю та є неефективним стосовно запобігання бюджетним порушенням.

Отже, перспективи подальших наукових досліджень полягають у вивченні організації і методики інспектування як форми контролю на підставі впровадження системи оцінки ризиків виявлення порушень.

Література:

1. Закон України “Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні” №2939-ХІІ від 26 січня 1993 року (з наступними змінами) / електронна версія “Право” станом на 01.01.2008 р.
2. Постанова КМУ “Про затвердження Порядку проведення інспектування державною контрольно – ревізійною службою ” №550 від 20 квітня 2006 р. (Із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ №1618 (1618-2006-п) від 16.11.2006р.) / електронна версія “Право” станом на 01.01.2008 р.
3. Розпорядження КМУ “Про схвалення Концепції розвитку державного внутрішнього фінансового контролю” від 24 травня 2005р. №158-р./ Офіційний вісник України. – 2005.– №22.
4. www.dkrs.gov.ua.

Василь Дем'янишин

К.е.н., доцент кафедри фінансів

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ ДОКТРИНИ УКРАЇНИ

Бюджетна теорія і практика об'єднують дуже багато складових, які характеризують їхній зміст і форми функціонування та досліджуються фінансовою наукою. Зміст системи фінансових (у т. ч. бюджетних) наукових знань становлять фінансові теорії, вчення, концепції, доктрини, судження, постулати, аксіоми, проблеми, гіпотези, наукові методи, поняття, категорії тощо. Щодо більшості цих складових фінансова наука має достатньо великий обсяг напрацювань, які використовують вітчизняні вчені й практики при розробленні, обґрунтуванні та прийнятті тих чи інших рішень. Однак поза увагою залишалася така важлива складова наукових знань, як фінансова (у її складі бюджетна) доктрина, хоча цей елемент використовують інші науковці, й він знаходить практичне застосування у різних сферах діяльності держави, внаслідок чого фінансова наука і практика зазнає великих втрат.

Питанням теорії і практики бюджету держави присвячені праці таких вчених: В. Андрущенко, С. Булгакової, О. Василика, М. Єрмошенко, О. Кириленко, В. Кудряшова, Ц. Огня, В. Опаріна, К. Павлюк, О. Романенко, В. Федосова, С. Юрія та ін. У них розглянуті питання сутності, ролі та розвитку бюджету і бюджетних відносин, бюджетної політики та її реалізації. Акцентуючи увагу на фінансовій та бюджетній